

MUISTUTUS

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ympäristö-luvat, PL 6, 13035 AVI

Viite Lausuntopyyntö PSAVI/16185/2023

Hakija Metsä Fibre Oy

Asia Metsä Fibre Oy:n suunnitelma Vähähaaran ala-altaan kunnostuksesta. Kemi.

Muistutus Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on kuuluttanut 12.2.2025 ympäristölupapäätöksen nro 64/2019 lupamääräyksen 9 mukaisen suunnitelman Vähähaaran ala-altaan kunnostuksesta. Asianosaisena Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue antaa hakemuksesta muistutuksen.

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue katsoo hakemuksessa olevan seuraavia vesien- ja ympäristönsuojelullisia riskejä ja puutteita, jotka tulee ottaa huomioon ennen luvan myöntämistä.

1. Haitta-aineiden hallinta ja riskit vesistöille

- Hakemuksessa todetaan, että ruoppauslietteessä on korkeita pitoisuuksia orgaanista ainesta, öljyhiilivetyjä ja muita haitallisia aineita, mutta ei esitetä riittäviä toimenpiteitä niiden poistamiseksi tai neutraloimiseksi ennen täyttöä. Tämä voi lisätä vesistöön kohdistuvaa kuormitusta.
- Ruoppauslietteen suotovesi sisältää ravinteita, kiintoainetta, bakteereja ja haitta-aineita. Ei ole esitetty riittäviä selvityksiä siitä, miten tämä vaikuttaa vesiekosysteemiin pitkällä aikavälillä.
- Tuhkan raskasmetallien ja muiden aineiden liukoisuudet ylittävät jopa vaarallisen jätteen kaatopaikkarajat. Sen sekoittaminen lietteeseen voi lisätä pohjavesi- ja vesistöriskejä. Hakemuksessa ei ole riittävää arviota siitä, miten nämä aineet voivat liueta ajan myötä.

2. Puutteellinen seuranta- ja tarkkailusuunnitelma

- Tuhkan ympäristövaikutusten seuranta puuttuu lähes täysin. Koska tuhkan sisältämät raskasmetallit voivat olla liukoisia, tulisi hakijan laatia yksityiskohtainen pitkän aikavälin seurantaohjelma.
- Ruoppaus- ja täyttövaiheen aikana syntyvien suotovesien ja hulevesien monitorointi ei ole riittävän kattavaa. Erityisesti päästöjen pitkäaikaisseuranta vesistöön ja pohjaveteen on jäänyt liian vähäiselle huomiolle.
- Kentän rakenteiden vaikutuksia vesistöön ei ole arvioitu pitkällä aikavälillä. Hakijan oletamus, että haitta-aineiden liukeneminen vähenee ajan myötä, ei perustu riittäviin tutkimuksiin tai seurantasuunnitelmiin.

3. Puutteelliset vedenkäsittelymenetelmät

- Hakemuksessa ei esitetä tehokkaita suodatus- tai kemiallisia käsittelymenetelmiä ruoppauslietteen vedelle, vaan sen annetaan kirkastua luonnollisesti. Tämä on riski, sillä suotovedet voivat sisältää haitallisia aineita, jotka eivät poistu pelkällä kirkastumisella.
- Vaikka käytössä on silttiverhot ja saostuskemikaalit, nämä eivät välttämättä estä liukoisten haitta-aineiden, kuten raskasmetallien, leviämistä vesistöön.

4. Pitkän aikavälin vaikutukset ja riskit

Moreenipatojen ja muiden rakenteiden kyky estää haitta-aineiden liukeneminen on epävarma, eikä niiden kunnostussuunnitelmaa ole esitetty. Tämä voi johtaa pitkällä aikavälillä haitta-aineiden pääsyyn vesistöön ja pohjavesiin.

Hakemuksessa ei ole esitetty tarkkaa selvitystä suotovesien ja vesistövaikutusten hallinnasta pitkällä aikavälillä, mikä on erityisen huolestuttavaa ottaen huomioon käytettävien materiaalien haitallisuus.

5. Tuhkan pölyäminen voi aiheuttaa ilmanlaadun heikkenemistä. Pölyhaittoja esitetään torjuttavaksi tuhkan kostutuksella, mutta ei ole tarkennettu, kuinka tehokkaasti tämä menetelmä toimii suurilla määrillä.

6. Vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen

Hakemuksessa ei arvioida seuraavia vaihtoehtoisia menetelmiä lietteen ja tuhkan käsittelylle:

- Voidaanko ruoppausliete käsitellä ja puhdistaa ennen sen käyttöä täyttömateriaalina?
- Onko mahdollista kuljettaa liete muualle käsiteltäväksi, sen sijaan että se jätetään täytettävien altainen pohjalle?
- Voiko tuhkan haitta-aineita neutraloida muilla aineilla ennen käyttöä?

Nämä tulee käsitellä hakemuksessa.

Vaatimukset ennen luvan myöntämistä:

1. Tarkempi selvitys haitta-aineiden liukoisuudesta ja pitkäaikaisvaikutuksista vesistöön ja pohjaveteen.
2. Yksityiskohtainen seuranta- ja tarkkailusuunnitelma, erityisesti tuhkan ja lietteen osalta.
3. Tehokkaampia vedenkäsittelymenetelmiä ruoppausvaiheessa haitallisten aineiden poistamiseksi vedestä.
4. Vaihtoehtoisten menetelmien tarkastelu, jotta haitallisten aineiden pääsy vesistöön voidaan minimoida.
5. Pohjavesiriskien arviointi ja suunnitelma mahdollisten ongelmien hallintaan.

Mikäli lupaviranomainen myöntää luvan, tulee asetettaviin lupamääräyksiin sisällyttää tiukat ehdot vesistö päästöjen ja suotovesien valvonnalle, jotta ympäristöriskit voidaan minimoida.

MERK. MARKKU SOTISAARI

Markku Sotisaari

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueen hallituksen puheenjohtaja